

igazgató-tanár vezetésével az összes osztályvezető tanárok, orvosok, ápoló apácák, világi ápolónők és lábadozó betegek nagy számmal. A gyászmisét a királynénak, mint a kórház legfőbb védőasszonyának emlékeztetére Bajthay Péter, a kórház plébánosa mondotta.

Az Erzsébet királyné-alap elnöksége, mint minden évben, az idén is, felejtethetetlen királynénk ravatalára szép koszorút küldött. A koszorun halvány lilaszínű selyemszalag volt a következő fölirással: *Kegyeltetés megemlékezése jelül az Erzsébet királyné-alap.* A koszorút a bécsi kapucinusok gvardiánja, *Janauček* apát tette le a koporsóra.

Az Erzsébet Örökimádás-egyesület a királyné halálának évfordulója alkalmából ma délelőtt tizenegy órakor rendkívüli közgyűlést tartott *Pallavicini* Edéné örgrófné és *Zichy* Nándor gróf elnöklésével. A gyűlés megnyitása után *Gyürky* Ödön dr. egyesületi titkár fölolvasta az egyesületnek a belügyminiszter által jóváhagyott alapszabályait. A vidéki bizottságok jelentése után *Simonyi Semadam* Sándor országgyűlési képviselő részletes jelentést tett az Erzsébet királyné emlékére építendő templom telkének vásárlásáról. A bizottság az építkezés céljaira az álló-ut 73—75. számú telket vásárolta meg 330.000 koronaért. Ezzel a közgyűlés véget ért és az igazgatóválasztmány fölbonthatta a templomra beérkezett pályázatokat, melyekről egy későbbi ülésen fog dönteni.

Gödöllőről jelentik: Erzsébet királyné halálának évfordulója alkalmából délelőtt ünnepi gyászistentisztelet volt, a melyen *Pruzsinszky* József dr. apát celebrált. A gyászünnepeken ott volt *Ferdinánd* toszkánai nagyherceg és fia, *József Ferdinánd* királyi herceg. A lakosság teljessen megöltötte az udvari kápolnát és az istentisztelet után az Erzsébet-ligeti Erzsébet-szoborhoz vonult, a hol *József Ferdinánd* királyi herceg az ő és a toszkánai nagyherceg koszoruját a talapzatra helyezte. Diszes koszorút tett a koronauradalom nevében *Nick* Ede jószágigazgató is a szoborra. *József Ferdinánd* kir. herceg ma este Bécsbe utazott. *Gödöllőn*, mint minden esztendőben, az idén is ünnepséget rendez az ottani művésztelep Erzsébet királyné emlékeztetére. A gyászünnepeken, a mely szeptember 13-án, vasárnap délután öt órakor lesz, közreműködnek: *K. Hegyesi* Mari, *Tolnayné-Dömjén* Rózsa, *Paulai* Erzsike, *Fenyvesi*, *Mátrai* B. Béla és *Farnay* Alajos. Az ünnepségen résztvesz a toszkánai nagyherceg is.

Zágrábban a székesegyházban és az összes imaházakban gyászistentiszteletet tartottak, a melyen résztvettek a polgári és katonai hatóságok fejei. Az iskolák zárva vannak.

Bécsből táviratozzák, hogy a király ma reggel háromnegyednyolc órakor a kapucinusok sirboltja elé hajtatott. A gvardián és a sirbolt őrzője kíséretében ment a sirboltba, hol imádkozott a megboldogult királyné, majd pedig a trónörökös koporsójánál. Miután még az uralkodó a királyné sirján elhelyezett koszorúkat is megtekintette és szüleinek sirjánál is imádkozott, elhagyta a sirboltot és visszatért a Burgba. Rövid idővel ezután megjelent *Lajos Viktor* királyi herceg, imádságot mondott a királyné koporsójánál és koszorút tett rá. Délelőtt tíz órakor a kapucinusok templomában, mint minden évben, gyászmisét mondottak. *Rekviem* volt a Burg plébánia-templomban is; délelőtti tizenegy órakor érkezett meg a misére az udvar: a királyi hercegek diszben, gyászfátyol nélkül jelentek meg, a királyi hercegnők az evangélium oldalán az első emeleti oratóriumban gyülekeztek. A templom gyászpompával volt ékesítve, mindent fekete szövet borított. A címer fölírása ez volt: *Elisabeth Imperatric Austriae Regina Hungariae.* A király pontban tizenegy órakor lépett a templomba és az episztoła oldalán levő oratóriumban egy fekete karosszéken foglalt helyet. Az istentiszteleten ott voltak az összes udvari méltóságok, valamint a megboldogult királynénak két udvarhölgye, *Sztáray* és *Széchenyi* grófnők is.

A kapucinusok sirboltjában délben megjelent *Gizella* bajor hercegné és *Mária Valéria* királyi hercegné, a kik imádkoztak a királyné sirjánál s koszorút tettek rája. A koszorúk közt ott van *Windischgrätz* Ottó hercegnek és feleségének néhai *Rudolf* trónörökös leányának koszorúja a fölirással: *Ottó és Erzsébet.* Koszorút tettek még a sírra a többi közt: *Lónyay* Elemérné grófné, *Nopcsa* báró, a királyné volt főudvarmestere, *Andrássy-Esterházy* grófné, *Dessewffy* báróné, a *gödöllői* uradalom kormányzósa, *Ferenczy* Ida csillagkeresztű hölgy, *Széchenyi* grófné, *Sztáray* grófné. Szép koszorút küldött a sírra a budapesti Erzsébet-szobor-bizottság elnöke, *Erreich* báró is.

(Adakozás.) *Szent Antal* kápolnájára a mai napon adakoztak: *Özvegy* Gombos Kálmáné Budapest, Sz. J. Sárköz-Ujlak 3—3. koronát. *Reitner* János Jenő kir. albirótól Privigyéről 16 koronát kapunk felerészben az 1848/49-es agg honvédek javára, felerészben pedig az agg honvédek szegény özvegyei és árvái részére. Az adományokat rendeltetésük helyére juttatjuk.

(Személyi hírek.) *Lajos* és *Arnold* bajor hercegeket, a kik mind a ketten gyalogsági tábornokok, mint *Münchenből* jelentik, gyalogsági tábornok ezredesekké léptették elő tábornagyi ranggal. — *Batzenberg* Lajos herceg, mint egy távirat jelenti, *Hei-*

ligenberg kastélyból sógorasszonya, *Hartenau* grófné látogatására Grácsba érkezett. — *Balogh* Tihamér dr. nyaralásából visszaérkezett a fővárosba s orvosi gyakorlatát újra megkezdte.

(A német császár Baranyában.) *Vilmos* német császár tudvalevőleg a jövő vasárnap *Frigyes* királyi herceg béklyei birtokára érkezik, a hol négy napot tölt vadászattal. Fogadására már megtörtént minden előkészület. *Pécsről* táviratozzák, hogy *Fejérváry* Imre báró főispán *Koszi* Kamil alispánnal kiutazott Mohácsra, a honnét kocsin bejárják a vadászterületet a szükséges közigazgatási intézkedések felülvizsgálatára. Mivel a német császár inkognitó jön, hivatalos fogadás nem lesz. A karapancsai vadászlak és Berlin között rendes futárszolgálatot rendeztek be. A futár este érkezik és reggel visszatér Berlinbe. Azonkívül Karapancsáról Berlinbe közvetlen távirati összeköttetést létesítettek. *Frigyes* kir. herceg feleségével, *Izabella* kir. hercegnővel, leányával, *Henriette* királyi hercegnővel és *Saint Quentin* ezredes főudvarmester kíséretében holnap reggel érkezik a béklyei birtokra s a köröserdői vadászlakban száll meg.

(A konzuli kar.) A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Lieder D'Ellewaux* Ottó konzulnak a fokvárosi cs. és kir. főkonzul és *Kviatkovszki* Rémi dr. alkonzulnak a prizreni konzulág vezetésével történt megbízását jóváhagyta. Azonkívül a király *Hirsch* Emil konzulnak a II. oszt. főkonzuli címet és jellegét; ábránfalvi *Ugron* István és *Hoening O'Caroll* Ottó báró konzuloknak a II. oszt. főkonzuli címet; *Storck* Vilmos lovag alkonzulnak a követségi titkári címet, *Hannenheimi Hann* Hermann, *Kviatkovszki* Rémi dr. és *Zambaur* Adolf dr. alkonzuloknak, valamint *Weniger* Károly alkonzuli címmel fölrüházott I. oszt. konzuli irodai titkárnak a konzuli címet; végül *Kielmansegg* Károly gróf II. oszt. konzuli irodai titkárnak és *Muthsam* Emil konzuli tisztviselőnek az alkonzuli címet; *Rehn* Sándor lovag I. oszt. főkonzulnak a Ferenc József-rend középkeresztjét a csillaggal; *Ferstel* Ervin báró II. oszt. főkonzuli címmel fölrüházott konzulnak, valamint *Tschinkel* Kamil konzulnak díjmentesen a III. oszt. vaskoronarendet és *Wipern* János dr. alkonzulnak a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta; *Berndes* Renét, a havannai cs. és kir. tiszteletbeli főkonzulág tiszteletbeli irodafőnökét pedig ugyane hivatalhoz tiszteletbeli alkonzullá kinevezte.

(A bolgár fejedelem a murányi várromban.) *Ferdinánd* bolgár fejedelem, a ki most Euxinográdban van, nemrégén még Felső-Magyarországon tartózkodott a birtokán. *Murányból* írják, hogy a fejedelem ott időzég alatt egy izben kirándult a murányi vár romjaihoz és érdeklődéssel és hosszasan nézegette a regényes helyet. Távozásakor a vendékönyvbe a következőket írta: *Isten vételek, én felejtethetetlen völgyeim és hegyeim, murányi vár fehér sziklái.* A fejedelem körülbelül két óra hosszáig időzött a romok között.

(Kitüntetés.) A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Pavics* Árminnak, a horvát-szlavon-dalmát országos kormány osztályfőnökének a másodosztályú vaskoronarendet, podrinjei *Nikolics* Vladimir dr.-nak, Modrus-Fiume vármegye főispánjának pedig a Lipótrend lovagkeresztjét adományozta.

(Csányi Henrik találmánya.) A Föltalálók Országos Egyesülete a Csányi-féle galván-elem bemutatását szeptember 12-én este nyolcadfél órakor, nem mint előbb hirdette, a saját helyiségében, hanem a Royal-szálló földszinti termében tartja meg.

(Egyházközségi közgyűlés.) A bányai ágostai hitvallású evangélikus egyházközség ma délelőtt folytatta közgyűlését *Zsilinszky* Mihály felügyelő és *Sárkány* Sámuel püspök elnöklésével. *Bachát* Dániel esperes jelentette, hogy a pesti egyház egyesítésére irányuló munkát már megkezdődött. Fölhívta ezután a közgyűlés az espereseket, hogy az 5000 hívónél többet számláló községekben külön lelkészi állás szervezéséről gondoskodjanak. Majd a Baldácsy-alapból fizetendő segítségről tett jelentést az illetékes bizottság. Negyvenkét egyház folyamodott segítségért. A turóci egyházmegye kérvényt adott be a tanügyi bizottsághoz a kultuszminiszter ama rendelete ellen, a mely követeli, hogy a vallástant magyar nyelven tanítsák, s a kultuszminiszter kijelenti, hogy a hitoktató járandóságát csak akkor fogja folyósítani, ha a tanfelügyelő útján értesül, hogy rendeletének eleget tett. A turóci egyházmegye kérte, hogy e rendeletet szüntessék meg. *Morhács* turóci esperes bemutatta a miniszteri rendeletet, a melyet történetesen éppen *Zsilinszky* Mihály irt alá a miniszter helyett. *Zsilinszky* Mihály államtitkár kifejtette, hogy arról van szó, vajjon a turóci állami iskolákban a vallásoktatás minő nyelven történjen. A zsinati törvény azt mondja, hogy mindennél lehetőleg a gyermekek anyanyelvét kell alapul venni. Az állami törvény szerint pedig az iskolák tananyagát a miniszter határozza meg. A kormány,

mindenképpen keresi a helyes utat, a célszerű megoldást, de az viszont kétségtelen, hogy állami iskolában nem mondhat le a tanítás magyar jellegéről. Állami iskolában a gyermekek minden tárgyat magyarul tanulnak, hát éppen csak a vallástant ne tanulják magyarul? Minden tárgyat megértenék magyarul, éppen csak a vallástant nem értenék meg? Ezek a szempontok irányadók ebben a kérdésben, s ezek a szempontok vezették a minisztériumot a kifogásolt rendelet kiadásakor. A maga részéről különben hozzájárult a tanügyi bizottság ama javaslatához, hogy az ügyet adják vissza az espereseknek. Ehhez a közgyűlés is hozzájárult. Ezután *Zsolnay* Jenő dr. a jogügyi bizottság jelentését adta elő. A közgyűlést holnap folytatják.

(A szász trónörökös.) *Münchenből* jelentik: A minap híre járt, hogy *György* király azt az óhaját nyilvánította volna, hogy a trónörökös újra nősüljön meg. A király ezzel meg akarja akadályozni a trónörökösöt abban, hogy az ő halála után esetleg visszahívja *Lujza* hercegnőt, a kit a trónörökös még most is nagyon szeret. A toszkánai udvartól jött értesülés szerint a volt trónörökösnek visszahívása kizárt dolog, mert ebben az ügyben csináltak egy állami okiratot, a melyet a trónörökös is aláírt és a Lujza herceg visszahívását. A mi a trónörökös új házasságát illeti, biztosra veszik, hogy a Vatikán nem tagadná meg beleegyezését, de az is bizonyos, hogy *Frigyes* Ágost nem mint trónörökös nősül másodsor. Híre járt annak is, hogy a trónörökös levelez *Lujza* hercegnővel és hogy a gyermekeknek megengedték, hogy anyjuknak nevenapja alkalmából gratuláljanak. E híreket most mind megcáfolják, mert szigorúan intézkedtek annak idején, hogy a volt trónörökösnek ne érintkezhesek gyermekeivel. *Drezdából* különben azt jelentik, hogy a szász király egyáltalán nem kívánja, hogy a trónörökös másodsor is megházasodjék, mert első házassága sincs még egyházilag felbontva.

(II. Rákóczi Ferenc emlékezete.) Az egyetemi ifjuság konstantinápolyi zarándoklata ugyanazzal a zarándok-csapatval kel utra a nagy szabadsághős sírjához, melyt *Thaly* Kálmán országos képviselő és *Vámbéry* Ármán dr. vezet. A zarándokok október 10-én indulnak el a fővárosból. Az egyetemi ifjuság zarándok-bizottságának elnökévé *Zsembery* Istvánt választották meg. A bizottság tagjai között ott vannak az ország összes főiskolai egyesületeinek elnökei és tisztviselői. A bizottság most lelkes hangú fölhívást bocsátott ki, melyben tömeges részvételre hívja föl az ország ifjuságát. Jelentkezni lehet az előkészítő-bizottság irodájában. (Budapesten, Kishidutca 4.)

Egerből írják, hogy ott szeptember 27-én ünneplik meg Rákóczi Ferenc szabadságharcának kétszázéves évfordulóját. Eger városa, a mely jelentékeny szerepet játszott a nagy szabadsághős harcaiban, főnyes ünnepséget rendez s emléktáblával jelöli meg a Széchenyi-utcai iskolát, a hol *Telekessy* püspök, a kuruc főpap Rákóczi Ferencet fogadta. A Felnémeti-utat, melyen Rákóczi seregével bevonult, Rákóczi-utónak fogják elnevezni. Az ünnepséget rendező bizottság az ünnep műsorát már részletesen összeállította s most az egész vármegyében mozgalom indult meg, hogy az emlékünnepe minél fényesebb legyen.

(Az orvosok és természetvizsgálók gyűlése.) *Kolozsvárról* táviratozzák: Az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésének szakosztályában ma is többen tartottak fölolvast, így *Chyzer* Kornél dr. is, kinek előadását szintén nagy érdeklődéssel hallgatták. A vándorgyűlés ma délután tartotta meg záróülését az egyetem aulájában, melyet zsufolásig megtöltött a közönség.

Az ülést *Esterházy* Kálmán gróf nyitotta meg s beszédében kijelentette, hogy a vándorgyűlés arra törekedett, hogy színvonalát föntartsa és emelje. Ezután a jelentéseket olvasták föl és éljenzéssel vették tudomásul, hogy a jövő vándorgyűlést 1905-ben *Szegeden* fogják megtartani. *Szeged* képviselőjében *Faragó* főorvos mondott ezért a határozatért köszönetet és biztosította a gyűlést, hogy *Szeged* hagyományaihoz híven örömmel és lelkesedéssel fogadja a tudomány embereit. *Nuricsán* dr. titkár azután fölolvasta a jelentést, a mely szerint 384 tag iratkozott be és 110 előadást tartottak. Végül köszönetet mondott *Kolozsvár* városának a vendégszeretetért. (Éljenzés.) *Biró* Lajos azután *Uj-Guineáról*, a pápák földjéről tartott előadást, a melyet nagy ovációval fogadtak és élénken megtapsoltak. *Esterházy* gróf elnök pedig köszönetet mondott érte. Az elnök azután még köszönetet mondott *Kolozsvár* városának és elismeréssel emlékezett meg a központi választmány elnökéről, *Chyzer*ről. (Tetszés és éljenzés.) Végül *Verebély* dr. fejezte ki a vendégek nevében köszönetét a vendégszeretetért *Kolozsvár* városának, mire a gyűlés: *Viszontlátásra Szegeden!* fölkiáltással véget ért.

(Egyházi zene.) Szeptember 13-án, vasárnap délelőtt az ünnepi mise alkalmával egyházi zene